

02.09.2004 Tarih 25571 Sayılı R.G.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından :

**Yem Analiz Metodları
(Tebliğ No: 2004/ 33)**

Madde 1- 1734 Sayılı Yem Kanunu ve buna bağlı Yem Yönetmeliğinin 32inci maddesi uyarınca yemlerin resmi kontrollerinde, bu tebliğ ekinde verilen referanslara göre hazırlanan; Yemlerde hayvansal orijinli yapıların belirlenmesi için mikroskopik analiz, Kanatlı hayvan yemlerinde enerji tayini, Yem ve yem katkı maddelerinde A ve E vitaminlerinin HPLC ile analizi, Yakma metodu ile ham protein tayini ve Bitkisel ve hayvansal ham yağ tayinlerinde uygulanacak metodlar aşağıda belirtilmiştir.

Madde 2- Yem Kanunu ve Yem Yönetmeliğinin uygulanmasında görevlendirilen bütün laboratuvarlarda bu metodlar resmi analiz metodları olarak uygulanır.

Madde 3- Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

**YEMLERDE HAYVANSAL ORİJİNİ YAPILARIN BELİRLENMESİ İÇİN
MİKROSKOBİK ANALİZ METODU**

1- Amaç ve uygulama alanı

Yemlerde bulunan hayvansal orijinli yapıların (memeli hayvanların, kanatlı hayvanların ve balıkların işlenmesi ile elde edilen ürünler ve bu hayvanların vücut parçaları) mikroskopik analizle belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

2- Hassasiyet

Hayvansal orijinli yapının özelliğine bağlı olarak yemlerdeki çok küçük miktarların (< 0,1 %) ölçülmesi mümkündür.

3- Prensip

Resmi kontroller için belirlenmiş yöntemle usuline uygun bir örnek numune alınır ve analizi yapılmak üzere hazırlanır. Mikroskopik analizle saptanabilecek hayvansal orijinli yapılar (örneğin: kas lifleri ve diğer et partikülleri, kıkırdak, kemik, boynuz, saç, kıl, kan, tüyler, yumurta kabuğu, balık kemikleri, deri pulları) belirlenir. Bu hayvansal orijinli yapıların belirlenmesi madde 6.1'de anlatılan elekle ayırma ve madde 6.2'de anlatılan örnekten çöktürme ile yapılır.

4- Reaktiller

4.1 Parlaticı maddeler

- 4.1.1 Chloral hydrate (sıvı, 60 % w/v)
- 4.1.2 Lye (Alkali sıvı) (NaOH 2,5% w / v veya KOH 2,5% w / v), elek fraksiyonları için
- 4.1.3 Parafin yağı veya gliserol (viskozite:68-81) çökeltilerin mikroskopla izlenmesi için

4.2 Yıkama maddeleri

- 4.2.1 Alkol, %96
- 4.2.2 Aseton

- 4.3 Konsantre (yoğunlaştırma) maddesi
- 4.3.1 Tetrachloroethylene (yoğunluk, 1,62)
- 4.4 Boyama kimyasalları
  - 4.4.1 İyot / potasyum iyodat solusyonu (100 ml suya 2 gr. potasyum iyodat katılarak çözütlür ve düzenli olarak çalkalanırken 1 gr. iyot ilave edilir)
  - 4.4.2 Alizarin Kırmızısı (2.5 ml, 1M hidroklorik asit 100 ml suda seyreltilir ve bu çözeltiye 200 mg alizarine kırmızısı ilave edilir.
  - 4.4.3 Cystine kimyasalı (2 gr. Kurşun asetat, 10 gr. NaOH / 100 ml H₂O)
  - 4.4.4 İyot / potasyum iyodat solusyonu (%70'lük etanolde çözülmüş)
- 4.5 Bleaching kimyasalı
- 4.5.1 Ticari sodyum hipoklorit çözeltisi (%9.6 aktif klor)
- 5- Ekipman, araç ve gereçler
  - 5.1 Hassas terazi (0,001 gr . tartabilecek doğrulukta)
  - 5.2 Öğütme aracı (değirmen vb.)
  - 5.3 Maksimum 0,50 mm genişliğinde gözenekleri olan elek
  - 5.4 Ayırma hunisi veya konik tabanlı beaker
  - 5.5 Stereomikroskop (en az 40 kat büyütibilecek kapasitede)
  - 5.6 Compound (yüksek çözünürlüklü) Mikroskop (400 kat büyütülebilir) ışığı ve polarize ışığı yansıtabilen
  - 5.7 Standard laboratuvar gözlüğü

Kullanım öncesi bütün araç ve gereçler iyice temizlenmiş olmalıdır.

6- İşlem

En az 50 gr örnek alınarak dikkatlice öğütülür. Uygun bir şekilde öğütülmüş numuneden elek fraksiyonlarını incelemek için en az 5 gr. ve yoğunlaştırılmış çökeltiyi incelemek için de en az 5 gr.'lık temsili porsiyon alınır. Mikroskopik analiz için boyanma maddeleriyle boyanma işlemi de yapılabilir.

6.1 Elek fraksiyonlarında hayvansal orijinli yapıların belirlenmesi

En az 5 gr.'lık örnek elekten geçirilerek iki fraksiyona ayrılır.

Iri parçalı fraksiyonlar uygun bir şekilde ince tabakaya yerleştirilerek, stereomikroskop altında hayvansal orijinli yapıları belirlemek için değişik büyüklüklerde tarama yapılır.

Elekten geçen ince fraksiyonlar slaydlara yerleştirilerek yüksek çözünürlüklü mikroskop altında hayvansal orijinli yapıları belirlemek için değişik büyüklüklerde tarama yapılır.

6.2 Yoğunlaştırılmış çökeltide hayvansal orijinli yapıların belirlenmesi

En az 5 gr. örnek tartılarak seperasyon (ayırma) hunisine veya konik tabanlı beaker'a aktarılır ve en az 50 ml tetrakloretilen ile muamele edilir. Karışım iyice çalkalanır ya da karıştırılır.

- Eğer kapalı ayırma hunisi kullanılırsa, çökelti ayrılmadan önce çökeltinin tutması için en az üç dakika bekletilir. Çalkalama işlemi tekrar edilir ve çökeltinin tutması için yine en az üç dakika bekletilir. Daha sonra ayrıştırma hunisi boşaltılarak çökelti ayrılır.
- Eğer açık ayırma hunisi ya da konik beaker kullanılıyor ise çökelti ayrılmadan çökeltinin tutması için en az 5 dakika beklenir.

Çökelti bir fırın kabında kurutulur ve tartılır. Tartma işlemi eğer yemdeki hayvansal orijinli maddenin tahmini miktarı belirleneceğse yapılır, aksi halde buna gerek yoktur. Eğer çökelti fazla miktarda iri parçalardan oluşursa elekten geçirilerek iki fraksiyona ayrılır. Kurutulan çökelti kemik yapılarının belirlenmesi için stereomikroskop ve yüksek çözünürlük mikroskopu altında incelenir.

6.3 Parlatıcı maddeler ile boyayıcı kimyasalların kullanımı

Mikroskopik analizde özel parlatica maddeleri ve boyayıcı kimyasallar kullanılarak hayvansal orijinli yapıların daha iyi belirlenmesi sağlanabilir.

Chloral hydrate : Dikkatlice ısıtıldığında nişasta tanecikleri jelatinize olacağından ve istenmeyen hücre yapıları uzaklaştırılacağından hücre yapıları daha net bir şekilde görülecektir.

Lye : NaOH veya KOH, yem materyallerini temizleyerek kas liflerinin, kıl ve diğer keratin yapılarının belirlenmesine yardımcı olur.

Parafin yağı ve gliserol : Kemik yapıları bu parlatica madde içinde daha kolaylıkla ayırdı edilebilir, çünkü kemiklerdeki ince boşluklar hava ile dolu kalacağından bu boşluklar 5-15 mikrometrelük siyah delikler şeklinde grünürler.

Iyot / Potasyum iyodat solusyonu (4.4.1): Nişasta (mavi-mor renk oluşturur) ve proteinin (sarı portakal rengi oluşturur) belirlenmesinde kullanılır. Gerekirse seyretme yapılabilir.

Alizarin Kırmızısı Solusyonu: Kemikleri, balık kemiği ve pullarını kırmızı/pembe renge boyar.

Cystin kimyasalı: Dikkatlice ısıtıldığında cystin içeren yapılar (saç, tüy, vs.) siyah-kahverengi bir renge dönüşür.

6.4 İçeriginde balık unu bulunabilecek yemlerin incelenmesi

İnce elek fraksiyonu ve ince çökelti fraksiyonundan en az bir slayd hazırlanarak yüksek çözünürlüklü mikroskop altında incelenir.

Eğer yemin etiketinde balık unu içeriği yazılı ise veya balık unu bulunması ihtimali varsa orijinal örnekten ilave olarak elekten geçirilen iki ince fraksiyon ve toplam çökelti fraksiyonu incelenir.

7- Hesaplama ve değerlendirme

Yemlerde bulunan hayvansal dokuların mikroskopta incelenerek belirlenmesi yukarıda açıklanmıştır. Eğer yemlerdeki hayvansal orijinli yapıların miktarlarının tahmin edilmesi gerekiyorsa aşağıda belirtilen hususlara göre işlem yapılır.

Hesaplama ancak hayvansal orijinli yapılarda kemik parçacıkları bulunması halinde yapılabilir.

Sıcak kanlı kara hayvanlarının (ör: memeli hayvanlar ve kanatlılar) kemik parçacıkları, mikroskopik slaytlarda kemik içi ince boşluklar sayesinde değişik türlerde balık kemiklerinden ayırdı edilebilir. Yem örneğinde hayvansal orijinli yapıların oranı iki şekilde tahmin edilebilir.

- Çökeltide (tortuda) bulunan kemik parçacıklarının tahmini oranı (% ağırlık) ile ve,
- Hayvansal orijinli yapılarda kemik parçacıklarının oranı (% ağırlık) ile

Miktar tayini en azından üç slayda bakarak ve her bir slayd için beş ayrı alan taranarak yapılmalıdır. Karma yemlerden elde edilen çökeltide sadece kara hayvanları ve balıkların kemik parçacıkları bulunmaz aynı zamanda yüksek yoğunlukta ör: mineraller, kum, ligninleşmiş bitki parçacıkları ve benzeri diğer bazı parçacıklar da bulunur.

7.1 Kemik parçacıkları oranının tahmini miktarı

$$\% \text{ kara hayvanlarının kemik parçacıkları} = (S \times c) / W$$

$$\% \text{ balık kemikleri ve pulları} = (S \times d) / W$$

(S= çökelti ağırlığı (mg), c= düzeltme faktörü (%) çökeltide bulunan kara hayvan kemiklerinin tahmini oranını, d= düzeltme faktörü (%) çökeltide bulunan balık kemikleri ve pullarının tahmini oranını, W = çöktürmeden önce alınan örnek ağırlığı (mg))

7.2 Hayvansal orijinli yapıların tahmini miktarı

Hayvansal ürünlerde kemik oranı çok değişkendir. (Kemik unlarında kemik oranı %50-60 arasında; et unlarında %20-30 arasında; balık unlarında, kemik ve pul içeriği, balık unu kategorisi ve orijinine göre %10-20 arasında değişkenlik göstermektedir.

Eğer yem örneğinde bulunan hayvansal unun tipi bilinirse, bunun miktarnı da tahmin etmek mümkündür.

Yem örneğindeki kara hayvan ürünlerinin tahmini miktarının hesaplanması
 $(\%) = [(S \times c) / (W \times f)] \times 100$

Yem örneğindeki balık ürünlerinin tahmini miktarının hesaplanması
 $(\%) = [(S \times d) / (W \times f)] \times 100$

S= çökelti ağırlığı (mg); c= düzeltme faktörü (%), çökeltide bulunan kara hayvan kemiklerinin tahmini oranı; d= düzeltme faktörü (%), çökeltide bulunan balık kemikleri ve pullarının tahmini oranı; f= düzeltme faktörü, örnekteki hayvansal orijinli yapılar içinde yer alan kemiklerin oranı (Et-kemik unu için tahmini oran %40, balık unu için %15'dir, eğer gerçek oranlar bilinirse gerçek kemik oranları dikkate alınır.); W = Çöktürmeden önce alınan örnek ağırlığı (mg)

8- İnceleme sonuçlarının açıklanması

Mikroskopla yapılan yem analizi aşağıdaki şeillerde rapor edilebilir.

8.1 Kara hayvanlarından elde edilen yapıların bulunmasıyla ilgili olarak:

- Mikroskopla açıkça görülebildiği kadarıyla, yem örneğinde kara hayvanlarına ait bir yapı bulunamamıştır.
- Mikroskopla açıkça görülebildiği kadarıyla, yem örneğinde kara hayvanlarına ait yapılar bulunmuştur.

8.2 Balık unu bulunmasıyla ilgili olarak:

- Mikroskopla açıkça görülebildiği kadarıyla, yem örneğinde balıktan elde edilen bir yapı bulunamamıştır.
- Mikroskopla açıkça görülebildiği kadarıyla, yem örneğinde balıktan elde edilen yapılar bulunmuştur.

Eğer incelenen yemde hayvansal orijinli yapılara rastlanırsa hazırlanan raporda tahmini miktarlarda belirtilebilir (% x , < % 0,1, % 0,1-0,5, %0,5-5 veya > %5 gibi).

Daha ayrıntılı rapor için, belirlenebildiği takdirde kara hayvanlarına ait yapıların orijini ve hayvansal yapıların neler olduğu (kas lifleri, kıkırdak, kemikler, boynuz, saç, kıl, tüyler, kan, yumurta kabukları, balık kemikleri ve pulları gibi) rapora eklenir.

KANATLI HAYVAN YEMLERİNDE ENERJİ TAYINI

Kanatlı karma yemlerinin enerji değerleri, yemlerin betirli besin maddeleri oranları dikkate alınarak aşağıda verilen formülasyona göre hesaplanır. Hesaplanan metabolik enerji değeri kcal / kg karmayem olarak elde edilir.

Kcal/kg, ME = [(0,1551 × % ham protein + 0,3431 × % ham yağ + 0,1669 × % Nişasta + 0,1301 × % toplam şeker (sukroz)) / 4.184] × 1000

YEM VE YEM KATKI MADDELERİİNDE A VİTAMİNLERİNİN HPLC İLE ANALİZİ

VİTAMİN A BELİRLENMESİ

Bu metot yem ve yem katkı maddelerinde, premikslerde Vit A (retinol) belirlenmesinde uygulanabilir. Bu metotla tespit edilen Vitamin A tüm trans-retinil alkol ve cis izomerlerini kapsamaktadır. Vit A içeriği IU/kg cinsinden ifade edilmektedir ve bir IU 0,300 mikrogram all-trans-vitamin A aktivitesine veya 0,344 mikrogram all-trans vitamin A asetat veya 0,550 mikrogram all-trans-vitamin A palmitat aktivitesine denktir. Belirleme limiti 2000 IU Vit A/kg olarak tespit edilmiştir.

1. İLKE

Numune etanolik potasyum hidroksit çözeltisi ile hidrolize edilir ve Vit A petrol eterine ekstrakte edilir. Solvent evaporasyonla uzaklaştırılır, kalıntı metanol içerisinde çözünlür ve gerekli görüldüğünde uygun konsantrasyona seyretilir. UV veya fluoresans detektör kullanılarak ters faz yüksek performans sıvı kromatografisi ile Vitamin A içeriği tespit edilir. Kromatografik şartlar all-trans vitamin a alkollerini ve cis izomerleri arasında bir ayrılma gerçekleşmeyecek biçimde ayarlanır.

2. ARAÇ VE GEREÇLER

- 2.1. vakum rotary evaporatör
- 2.2. amber cam malzeme
- 2.3. 500 mL'lik amber renkli, şilifli ve kapaklı balonjeler
- 2.4. 10, 25, 100, 500 mL lik balonjeler
- 2.5. konik, 1000 mL lik ayırmaya hunileri
- 2.6. armudi balonlar 250 mL
- 2.7. Geri soğutucular
- 2.8. Otomatik pipet
- 2.9. Süzme düzeneği

- 2.10. 0.2 μ L'lik filtreler
- 2.11. 0.45 μ L'lik filtreler
- 2.12. Kaba filtre kağıdı
- 2.13. Karıştırıcı, standart Vortex
- 2.14. Hassas terazi
- 2.15. Ultrasonik su banyosu
- 2.16. HPLC, UV-DAD Detektör
- 2.17. Analitik kolon: 250 x 4 mm boyutlarında, 5 veya 10 μ partikül iriliğine sahip, silikajel bazlı C18 kimyasal bağlı ters fazlı kolon dolgu maddesi.
- 2.18. spektrofotometre (10 mm quartz bölmeli)
- 2.19. ekstraksiyon düzenegi

3. REAKTİFLER

Analiz sırasında, yalnızca aşağıda belirtilen analitik saflıktaki kimyasallar ve ultra saf su (direnç:18.3 m Ω) kullanılmalıdır.

3.1. Metil alkol

3.2. Etil alkol %96

3.3. Petrol eter (ekstraksiyon için)

3.4. Potasyum hidroksit, granül

3.5. % 50'lik KOH: 50 g granül KOH 100 mL'lik balonjojeye tartılır ve saf su ile süzüllererek hacmi tamamlanıp soğutarak çözülmelidir.

3.6. Sodyum askorbat çözeltisi: 10 gr/100 mL (yaklaşık 150 mg askorbik asit sodyum askorbat çözeltisi yerine kullanılabilir)

3.7. Sodyum sülfit çözeltisi : 0,5 mol/ L gliserol (yaklaşık 50 mg EDTA sodyum sülfit çözeltisi yerine kullanılabilir)

3.8. fenol fitalein indikatör çözeltisi: 2 g fenolfitaleyn etil alkolde çözüllür ve 100 mL'ye tamamlanır.

3.9. 2-propanol

3.10. Mobil Faz: Metanol ve su, 98:2 (v/v) oranında sistemden geçirilir. Kesin oran kullanılan kolonun karakteristiğine göre tespit edilebilir.

3.11. Azot gazı

3.12. All-trans-vitamin A asetat standarı

All-trans-vitamin A asetat stok çözeltisi: 0,1 mg hassasiyetle 50 mg standart 100 mL'lik balonjojeye alınır, 2-propanol içerisinde çözündürülür ve aynı solventle 100 mL ye tamamlanır. Tahmini konsantrasyon 1400 IU/ mL dir ancak kesin konsantrasyon spektrofotometrik yöntemle teyit edilmelidir.

Stok çözeltiden 2 mL alınarak 50 mL'lik balonjojeye aktarılır. Hacim 2-propanol ile tamamlanır. Tahmini konsantrasyon 56 IU/mL'dir. Bu dilusyondan 3 mL alınarak 25 mL'lik balonjoje ye aktarılır hacim 2-propanol ile tamamlanır. Bu çözeltinin tahmini konsantrasyonu 6,72 IU/mL dir. 326 nm dalga boyları aralığında 2-propanola karşı bu çözeltinin UV spektrumu alınır.

$$\text{Vitamin A IU/mL} = E_{326} \times 19,0$$

3.13. All-trans-vitamin A palmitat standarı.

All-trans-vitamin A palmitat stok çözeltisi : 0,1 mg hassasiyetle 80 mg standart 100 mL lik balonjoje ye alınır. 2-propanol içerisinde çözülür ve aynı solventle hacmine tamamlanır. Tahmini konsantrasyon 1400 IU/ mL dir ancak kesin konsantrasyon spektrofotometrik yöntemle doğrulanmalıdır.

3 mL stok çözeltisi 50 mL lik balonjoje ye alınır hacim 2-propanol ile tamamlanır. Bu çözeltiden de 5 mL alınarak 25 mL lik balonjoje ye aktarılır hacim 2-propanol ile tamamlanır. Bu çözeltinin tahmini konsantrasyonu

6,72 IU/ mL dir ancak spektrofotometrik yönteminde konsantrasyonun doğrulanması gerekmektedir. Doğrulama için çözeltinin 2-propanola karşı 325 nm dalga boyunda UV spektrumu alınır.

$$\text{Vitamin A IU/mL} = E_{326} \times 19$$

3.14. 2,6-di-tert-bütil-4-metilfenol (BHT) (hidroquinon BHT yerine kullanılabilir.)

4. ÇALIŞMA TEKNİĞİ

Vitamin A ışığa ve oksijene karşı son derece hassastır bu nedenle çalışmalar karanlıkta ve mümkün olduğunda oksijen temasından uzak bir şekilde yapılmalıdır. Karanlık bir ortam sağlamak için cam malzemeler alüminyum folyo ile kaplanmalı veya amber cam malzeme kullanılmalıdır. Oksijenden muhafaza etmek içinde ekstraksiyon süresince sıvı kısmın üzerinde bir azot akımı sağlanmalıdır.

4.1. Örnek Hazırlama

Örnekler 1mm'lik elekten geçecek şekilde öğütülmüş olmalıdır. Sabunlaştırma işleminden hemen önce öğütme işlemi yapılması ve öğütme sırasında ısınma olması engellenmelidir. (Karma yem ise : 25 g Premiks ise 5g tartılır)

4.2. Sabunlaştırma

Nurnunenin içerdiği Vit A miktarına göre 0,01 gr hassasiyetle 2-25 gr örnek 500mL lik balona alınır. 130 mL etanol balon çalkalanarak eklenir. Yaklaşık 100 mg BHT, 2 mL sodyum askorbat çözeltisi, 2 mL sodyum sülfit çözeltisi ilave edilerek geri soğutucuya bağlanır. Balon geri soğutma işlemi sırasında manyetik karıştırıcı bir su banyosuna daldırılır. Kaynayana kadar ısıtılar, kaynama başladiktan sonra 5 dakika için geri akışa müsaade edilir. 25 mL potasyum hidroksit solüsyonu geri soğutucu sisteminden balona aktarılır ve 25 dakika daha sistem çalıştırılır. Oksidasyonu engellemek için bu işlem esnasında azot akımından faydalанılır. Geri soğutucu yaklaşık 20 mL su ile durulanır ve balon muhtevası oda sıcaklığına soğutulur.

4.3. Ekstraksiyon- Saflaştırma

Toplam 250 mL su kullanılarak balon içerisindeki sıvı faz 1 lt'lik bir ayırmaya hunisine veya ekstraksiyon sistemine aktarılır. Sabunlaştırma balonu 25 mL etanol ve 100 mL petrol eteri ile durulanarak içeriği tamamen ayırmaya hunisine veya ekstraksiyon düzeneğine alınır. Etanol su oranı yaklaşık 2:1 olmalıdır. Sonra karışım 2 dakika süre ile iyice karıştırılır ve 2 dakika faz ayırımını beklenir.

4.3.1. ayırmaya hunisi ile ekstraksiyon : faz ayırımını gerçekleştirdiğinde petrol eteri fazı başka bir ayırmaya hunisine aktarılır. (faz ayımı gerçekleşmemiş ise 10 mL etanol eklenebilir.) 100 mL petrol eteri kullanılarak bu ekstraksiyon işlemi 2 kere daha yapılır (50 şer mL petrol eteri kullanılarak). Birleştirilmiş ekstraktlar iki kere her seferinde 100 mL su kullanılarak çalkalanır. Su ekleme işlemine eklenen su fenoltalein varlığında renksiz olana kadar devam edilir. Yıkılmış ekstract 500 mL lik bir balona süzülür. Filtre ve ayırmaya hunisi 50 mL petrol eteri ile durulanır balon petrol eteri ile hacmine tamamlanarak iyice karıştırılır.

4.3.2. ekstraksiyon düzeneği ile ekstraksiyon: faz ayımı gerçekleştirdiğinde (gerçekleşmez ise 10 mL etanol ilave edilebilir.) cam silindirin kapağı kapatılır ayarlanabilir U tüpünün kısa ucuna takılır. Bu şekilde ara yıldızı yukarıda kalmış olur. Yan koldan azot basıncı ile üstteki petrol eteri fazı ayırmaya hunisine transfer edilir. Cam silindire 100 mL petrol eteri konur kapağı kapatılır ve iyice çalkalanır. Üst kısımda toplanan petrol eteri fazı daha önceki gibi ayırmaya hunisine aktarılır. Aynı işlem 1 kere daha 100 mL sonra 2 kez 50 mL petrol eteri ile tekrarlanır ayırmaya hunisinde daha önceden (4-3-1) anlatıldığı gibi yıkılır ve durulanır.

4.4 HPLC için numune solüsyonu hazırlanması : ekstraksiyon sunucu elde edilen petrol eteri solüsyonu 250 mL lik armudi balona aktarılır. Rotary evaporatörde neredeyse tamamen kuruyana kadar 40 C aşılmadan evapore edilir. Kalan solvent azot akımı altında uzaklaştırılır ve kalıntı bilinen hacimde metanol içerisinde çözündürülür. (10-100 mL) Vit.A konsantrasyonu 5-30 IU/mL aralığında olmalıdır.

4.5 HPLC de uygulama: Vit A C₁₈ tersfaz kolonunda UV dedektörü için 325nm flüoresans Detektör için 325nm eksitasyon 475 nm emisyonda ölçülür. Akış hızı 1-2 mL/min olmalıdır.

Mobil faz: Metanol ve suyun 98:2 oranında hacimce karışımı

Akış hızı: 2 mL/dk.

Dalga boyu: Vit A : 325 nm,

Enjeksiyon hacmi: 20 μ L

Kolon sıcaklığı: Oda sıcaklığı (20°C)

4.6- KALİBRASYON

4.6.1. standart çalışma çözeltilerinin hazırlanması: vitamin A asetat stok çözeltisinden 20 mL veya vitamin A palmitat stok çözeltisinden 20 mL 500 mL lik balona alınır ve sabunlaşma bölümünde anlatıldığı gibi hidrolize edilir ancak bu kez BHT eklenmez. Ardından ekstraksiyon bölümünde anlatıldığı gibi petrol eteri ile ekstrakte edilir ve hacim petrol eteri ile tamamlanır. Hemen hemen kuruyana kadar evapore edilir kalan solvent azot akımı altında uçurulur kalıntı 10 mL metanol içerisinde çözüntürülür. Bu çözeltinin tahmini konsantrasyonu 560 IU/mL dir. Gerçek konsantrasyon spektrofotometrik yöntemle doğrulanmalıdır. Çalışma çözeltisi kullanımdan önce taze hazırlanmalıdır.

3 mL vitamin A çalışma çözeltisi 50mL lik balonjoje ye alınır ve 2-propanol ile hacmine tamamlanır. Bu çözeltiden 5 mL alınır 25 mL ye 2-propanol ile tamamlanır. Bu çözeltinin tahmini konsantrasyonu 6,72 IU Vit A / mL dir. 2-propanole karşı 325 nm de UV spektrumu alınır.

$$\text{IU Vit A / mL} = E_{325} \times 18,3$$

Bu çalışma çözeltisinden 2 mL alınarak 20 mL lik balonjoje ye aktarılır. Metanol ile hacmine tamamlanır. Bu çözeltinin tahmini konsantrasyonu 56 IU vitamin A / mL dir.

4.6.2. kalibrasyon çözeltilerinin ve kalibrasyon grafiğinin hazırlanması : 1,2,5 ve 10 mL çalışma çözeltisi bir dizi 20 mL lik balonjojeye alınır. Ve balonjojeler metanol ile hacimlerine tamamlanır. Bu çözeltilerin tahmini konsantrasyonları 2,8,5,6,14 ve 28 IU vitamin A/ mL dir. Her biri HPLC ye verilerek pik alanları hesaplanır ve kalibrasyon grafiği çizilmiş olur.

5. HESABI

Kalibrasyon kurvesi kullanılarak analiz edilen numunede bulunan analit konsantrasyonu hesaplanır.

$$W = (500 \times \beta \times V_2 \times 1000) / (V_1 \times m) \quad \text{IU/kg}$$

W : örneğin Vitamin A içeriği IU/kg

β : örnek çözeltisindeki IU/mL vitamin A konsantrasyonu

V_1 : örnek solüsyonu hacmi mL

V_2 : alınan sıvı hacmi mL

m : örnek miktarı g

YEM VE YEM KATKI MADDELERİNDE E VİTAMİNLERİNİN HPLC İLE ANALİZİ

VİTAMİN E BELİRLENMESİ

Bu metod yem ve yem katkı maddelerinde, premikslerde Vit E belirlenmesinde uygulanabilir. Vitamin E içeriği mg DL- α -tokoferol asetat/kg olarak ifade edilebilir. 1 mg DL- α -tokoferol asetat 0,91 mg DL- α -tokoferol e eşdeğerdir.

Belirleme limiti 2mg vitamin E/kg olarak tespit edilmiştir.

1. İLKE

Numune etanolik potasyum hidroksit çözeltisi ile hidrolize edilir ve Vit A petrol eterine ekstrakte edilir. Solvent evaporationla uzaklaştırılır, kalıntı metanol içerisinde çözüntürülür ve gerekli görüldüğünde uygun konsantrasyona seyreltilir. UV veya fluoresans detektör kullanılarak ters faz yüksek performans sıvı kromatografisi ile Vitamin E içeriği tespit edilir.

2. ARAÇ VE GEREÇLER

2.1. vakum rotary evaporatör

2.2. amber cam malzeme

2.3. 500 mL'lik amber renkli, şilifli ve kapaklı balonjeler

2.4. 10, 25, 100, 500 mL lik balonjeler

- 2.5 konik, 1000 mL lik ayırma huniler
- 2.6 armudi balonlar 250 mL
- 2.7 Geri soğutucular
- 2.8 Otomatik pipet
- 2.9 Süzme düzeneği.
- 2.10 0.2 μ L'lik filtreler
- 2.11 0.45 μ L'lik filtreler
- 2.12 Kaba filtre kağıdı
- 2.13 Karıştırıcı, standart Vortex
- 2.14 Hassas terazi
- 2.15 Ultrasonik su banyosu
- 2.16 HPLC, UV-DAD Detektör
- 2.17 Analitik kolon: 250 x 4 mm boyutlarında, 5 veya 10 μ partikül iriliğine sahip, silikajel bazlı C18 kimyasal bağlı ters fazlı kolon dolgu maddesi.
- 2.18 spektrofotometre (10 mm quart bölmeli)
- 2.19 ekstraksiyon düzeneği

3. REAKTİFLER

Analiz sırasında, yalnızca aşağıda belirtilen analitik saflıktaki kimyasallar ve ultra saf su (direnç:18.3 mΩ) kullanılmalıdır.

- 3.1. Metil alkol
- 3.2. Etil alkol %96
- 3.3. Petrol eter (ekstraksiyon için)
- 3.4. Potasyum hidroksit, granül
- 3.5. % 50'lik KOH: 50 g granül KOH 100 mL'lik balonjojeye tartılır ve saf su ile süzülerek hacmi tamamlanıp soğutarak çözülmelidir.
- 3.6. Sodyum askorbat çözeltisi: 10 gr/100 mL (yaklaşık 150 mg askorbik asit sodyum askorbat çözeltisi yerine kullanılabilir.)
- 3.7. Sodyum sülfit çözeltisi : 0,5 mol/ L gliserol (yaklaşık 50 mg EDTA sodyum sülfit çözeltisi yerine kullanılabilir.)
- 3.8. fenol fitalein indikatör çözeltisi: 2 g fenolsfitaleyn etil alkolde çözülür ve 100 mL'ye tamamlanır.
- 3.9. 2-propanol
- 3.10. Mobil Faz: Metanol ve su, 98:2 (v/v) oranında sistemden geçirilir. Kesin oran kullanılan kolonun karakteristiğine göre tespit edilebilir.
- 3.11. Azot gazı
- 3.12. DL- α -tokoferol asetat.
- 3.13. DL- α -tokoferol asetat stok çözeltisi: 0,1 mg hassasiyetle 100 mg standart 100 mL'lik balonjoje alınır. etanol içerisinde çözündürülür ve aynı solventle 100 mL ye tamamlanır.bu çözeltinin 1mL si 1 mg DL- α -tokoferol asetat içerir.
- 3.14. DL- α -tokoferol
- 3.15. DL- α -tokoferol stok çözeltisi : 0,1 mg hassasiyetle 100 mg standart 100 mL'lik balonjoje ye alınır. etanol içerisinde çözülür ve aynı solventle hacmine tamamlanır. Bu çözeltinin 1mL si 1mg DL- α -tokoferol içerir

3.16. 2,6-di-tert-bütil-4-metilfenol (BHT) (hidroquinon BHT yerine kullanılabilir.)

4. ÇALIŞMA TEKNİĞİ

Vitamin E ışığa ve oksijene karşı son derece hassastır bu nedenle çalışmalar karanlıkta ve mümkün olduğunda oksijen temasından uzak bir şekilde yapılmalıdır. Karanlık bir ortam sağlamak için cam malzemeler aliminyum folyo ile kaplanmalıdır veya amber cam malzeme kullanılmalıdır. Oksijenden muhafaza etmek içinde ekstraksiyon süresince sıvı kısmın üzerinde bir azot akımı sağlanmalıdır.

4.1. Örnek Hazırlama

Örnekler IMM'lik elekten geçecek şekilde öğütülmüş olmalıdır. Sabunlaştırma işleminden hemen önce öğütme işlemi yapılmaya ve öğütme sırasında ısınma olması engellenmelidir. (Karma yem ise : 25 g Premiks ise 5g tartılır)

4.2. Sabunlaştırma

Numunenin içerdiği Vitamin E miktarına göre 0,01 gr hassasiyetle 2-25 gr örnek 500mL lik balona alınır. 130 mL etanol balon çalkalanarak eklenir. Yaklaşık 100 mg BHT, 2 mL sodyum askorbat çözeltisi, 2 mL sodyum sülfit çözeltisi ilave edilerek geri soğutucuya bağlanır. Balon geri soğutma işlemi sırasında manyetik karıştırıcı bir su banyosuna daştırılır. Kaynayana kadar ısıtılır, kaynama başladıkta sonra 5 dakika için geri akışa müsaade edilir. 25 mL potasyum hidroksit solusyonu geri soğutucu sisteminden balona aktarılır ve 25 dakika daha sistem çalıştırılır. Oksidasyonu engellemek için bu işlem esnasında azot akımından faydalantır. Geri soğutucu yaklaşık 20 mL su ile durulanır ve balon muhtevası oda sıcaklığına soğutulur.

4.3. Ekstraksiyon- Saflaştırma

Toplam 250 mL su kullanılarak balon içerisindeki sıvı faz 1 lt'lik bir ayırmaya hunisine veya ekstraksiyon sistemine aktarılır. Sabunlaştırma balonu 25 mL etanol ve 100 mL petrol eteri ile durulanarak içeriği tamamen ayırmaya hunisine veya ekstraksiyon düzeneğine alınır. Etanol su oranı yaklaşık 2:1 olmalıdır. Sonra karışım 2 dakika süre ile iyice karıştırılır ve 2 dakika faz ayırımı beklenir.

4.3.1. ayırmaya hunisi ile ekstraksiyon : faz ayırımı gerçekleştiğinde petrol eteri fazı başka bir ayırmaya hunisine aktarılır. (faz ayırımı gerçekleşmemiş ise 10 mL etanol eklenebilir.) 100 mL petrol eteri kullanılarak bu ekstraksiyon işlemi 2 kere daha yapılır (50 şer mL petrol eteri kullanılarak). Birleştirilmiş ekstraktlar iki kere her seferinde 100 mL su kullanılarak çalkalanır. Su ekleme işlemine eklenen su fenoltalein varlığında renksiz olana kadar devam edilir. Yıkılmış ekstrakt 500 mL lik bir balona süzülür. Filtre ve ayırmaya hunisi 50 mL petrol eteri ile durulanır baalon petrol eteri ile hacmine tamamlanarak iyice karıştırılır.

4.3.2. ekstraksiyon düzeneği ile ekstraksiyon: faz ayırımı gerçekleştiğinde (gerçekleşmez ise 10 mL etanol ileve edilebilir.) cam silindirin kapağı kapatılır ayarlanabilir U tüpünün kısa ucuna takılır. Bu şekilde ara yüzeyden yukarıda kalmış olur. Yan koldan azot basıncı ile üstteki petrol eteri fazı ayırmaya hunisine transfer edilir. Cam silindire 100 mL petrol eteri konur kapağı kapatılır ve iyice çalkalanır. Üst kısmında toplanan petrol eteri fazı daha önceki gibi ayırmaya hunisine aktarılır. Aynı işlem 1 kere daha 100 mL sonra 2 kez 50 mL petrol eteri ile tekrarlanır ayırmaya hunisinde daha önceden (A-4-3-1) anlatıldığı gibi yıkınır ve durulanır.

4.4. HPLC için numune solusyonu hazırlanması : ekstraksiyon sunucu elde edilen petrol eteri solusyonu 250 mL lik armudi balona aktarılır. Rotary evaporatörde neredeyse tamamen kuruyana kadar 40 C aşılmadan evapore edilir. Kalan solvent azot akımı altında uzaklaştırılır ve kalıntı bilinen hacimde metanol içerisinde çözündürülür. (10-100 mL) Vit.A konsantrasyonu 5-30 IU/mL aralığında olmalıdır.

4.5. HPLC de uygulama. Vit E C₁₈ tersfaz kolonunda UV dedektörü için 292nm flüoresans dedektör için 295nm eksitasyon 330 nm emisyonda ölçülür. Akış hızı 1-2 mL/min olmalıdır.

Mobil faz: Metanol ve suyun 98:2 oranında hacimce karışımı

Akış hızı: 2 mL/dk.

Dalga boyu: Vit E :292 nm,

Enjeksiyon hacmi: 20 µl

Kolon sıcaklığı: Oda sıcaklığı (20°C)

4.6. KALİBRASYON

4.6.1. standart çalışma çözeltilerinin hazırlanması: DL- α -tokoferol asetat stok çözeltisinden 25 mL 500 mL lik balona alınır ve sabunlaşma bölümünde anlatıldığı gibi hidrolize edilir. Ardından ekstraksiyon bölümünde anlatıldığı gibi petrol eteri ile ekstrakte edilir ve hacim petrol eteri ile tamamlanır. Hemen hemen kuruyana kadar evapore edilir kalan solvent azot akımı altında uçurulur kalıntı 10 mL metanol içerisinde çözündürülür. Bu çözeltinin tıhmını konsantrasyonu 45,5 mikrogram DL- α -tokoferol /mL yani 50 mikrogram DL- α -tokoferol asetat/mL dir.

4.6.2. kalibrasyon çözeltilerinin ve kalibrasyon grafiğinin hazırlanması : 1,2,4 ve 10 mL çalışma çözeltisi bir dizi 20 mL lik balonjeye alınır. Ve balonjeler metanol ile hacimlerine tamamlanır. Bu çözeltilerin tıhmını konsantrasyonları 2,5;5,0;10;ve 25 mikrogram /mL DL- α -tokoferol asetat tir.

5. HESABI

Kalibrasyon kurvesi kullanılarak analiz edilen numunede bulunan analit konsantrasyonu hesaplanır.

$$W = (500 \times \beta \times V_2) / (V_1 \times m) \quad \text{mg/kg}$$

W : örneğin Vitamin E içeriği mg/kg

β : örnek çözeltisindeki mikrogram /mL vitamin E konsantrasyonu

V_1 : örnek solüsyonu hacmi mL

V_2 : alınan sıvı hacmi mL

m : örnek miktarı g

BİTKİSEL VE HAYVANSAL HAM YAĞ TAYİNİ

Bu metod yemlerde bitkisel ve hayvansal ham yağ miktarını tayin etmemi mümkün kılar. Bu tayin oleaginous tohumları ve yağlı tohumların analizini kapsamaz.

Yemin yapısına ve bileşimine göre analiz yapmak için aşağıda iki prosedür açıklanmıştır.

Metot A: Direkt ekstrakte edilebilen yağlar

Bu metod bitkisel orijinli yem ve materyallerine uygulanabilir. B Metodunun konuları kapsamındakileri hariç tutar.

Metot B: Bu metod hayvansal orijinli bütün yem materyallerine ve bütün karma yemlere uygulanabilir. Bunlar ön hidrolizzsiz tam olarak ekstrakte edilemeyen materyallerdir.

1. İLKE:

- 1.1. **Metot A:** Örnek petrol eteri ile ekstrakte edilir, Solvent distile edilip uzaklaştırılır. Kalıntı kurutulur ve tartılır.
- 1.2. **Metot B:** Örnek sıcak hidroklorik asit ile hidrolize edilir. Çözelti soğutulur ve süzülür. Kalıntı yıkınır, kurutulur ve metot A kullanılarak petrol eteri ile ekstrakte edilir.

2. ARAÇ VE GEREÇLER:

- 2.1. Soxhlet tipi ekstraktör veya eşdeğeri bir cihaz. (Geri akış hızı 10devir/saat olmalı).
- 2.2. Kurutma etüyü ($100^{\circ}\text{C} \pm 3^{\circ}\text{C}$) veya Vakumlu etüp ($75^{\circ}\text{C} \pm 3^{\circ}\text{C}$)
- 2.3. Ekstraksiyon kartusu (Ekstraksiyon cihazına uygun gözenekte olmalı.)

3. REAKTİFLER:

- 3.1. Petrol eteri $40\text{-}60^{\circ}\text{C}$ (Brom değeri 1 mg'dan az evaporasyon kalıntısı 2 mg/100 mL'den az olmalıdır.)
- 3.2. Sodyum sulfat (susuz).
- 3.3. 3 N Hidroklorik asit çözeltisi.
- 3.4. Süzmeye yardımcı madde (Kieselgur, hyflo-supercel).

4. ÇALIŞMA TEKNİĞİ:

4.1 Metot A:

5g numune 1mg hassasiyetle tartılır. Karışım yağ içermeyen ekstraksiyon kartuşuna (2.3) konulur ve yağısız pamuk tozlarıyla kapatılır.

Kartuş ekstraktöre (2.1) yerleştirilir ve petrol eteri ile (3.1) 6 saat ekstrakte edilir. Eğer soxhelet tipi bir ekstraktör kullanılıyorsa sıcaklığı saatte en az 10 sifon yapacak şekilde ayarlanmalıdır. Eter ekstraktı kuru, darası alınmış sünger taşı parçacıkları içeren balonda toplanır. Eter uzaklaştırılır ve kalıntı 1.5 saat 100 °C'de etüvde (2.2) kurutulur. Desikatörde soğutulur ve tartılır. Yağ kalıntılarının ağırlığının sabit olduğundan emin olmak için 30 dak. daha kurutulur. (Ağırlık kaybı 1mg'dan az olmalıdır).

4.2 Metot B:

2.5 g numune 1 mg hassasiyetle tartılır ve 400 mL'lik behere veya 300 mL'lil erlene koyulur. 100 mL 3N (3.3) ve sünger taşı parçaları koyulur. Beher saat camı ile kapatılır veya erlen geri soğutucuya bağlanır. Karışım alevde veya elektrikli ısıtıcıda hafifce kaynayacak şekilde 1 saat tutulur. Numunenin kabin çeperlerine yapışmasına izin verilmez. Soğutularak, filtrasyon esnasında yağ kaybını engelleyecek filtrasyon yardımcı maddesi (3.4) eklenir. İki kat yağsız ve nemli süzgeç kağıdından süzüllererek kalıntı asit reaksiyonu bitene dek soğuk suda yıkanır. Süzüntünün yağ içermediği kontrol edilir. Süzüntüde yağ varlığı numunenin hidrolizden önce 4.1 de verilen metodla ekstrakte edilmesi gerektiğini gösterir.

2 katlı kalıntı içeren filtre kağıtları bir saat camina koyulur ve 100 ± 3 °C de etüvde kurutulup ekstraksiyon kartuşuna koyulup petrol eteri ile ekstraksiyona 4.1 deki gibi devam edilir.

5. HESABI

Sonuçlar numunenin yüzdesi olarak ifade edilir.

Tekrarlanabilirlik:

Aynı numunedeki aynı analistin iki paralel çalışmasının yağ oranı sonuçlarındaki fark,

- % 5'den az yağ kapsayan örneklerde mutlak değer olarak % 0.2'den
- % 5- %10 arası yağ içerenlerde en yüksek sonuca göre rölatif % 4.0'dan
- % 10 ve üzeri yağı içerenlerde mutlak değer olarak % 0.4'den fazla olmamalıdır.

6. ÖZEL DURUMLAR

6.1 Yüksek yağ içeren ve deney için parçalaması veya homojen numune alınması zor ürünler için aşağıdaki işlem aşamaları uygulanır.

20 g numune 1 mg hassasiyetle tartılır ve 10 g veya fazla susuz sodyum sülfatla (3.2) karıştırılır. 4.1 de belirtildiği gibi petrol eteri ile (3.1) ekstrakte edilir. Alınan ekstrakt 500 mL ye petrol eteri (3.1) ile tamamlanır ve homojenize edilir. Bu solüsyondan 50 mL alınarak küçük, kuru darası alınmış ve sünger taşı parçacıkları içeren balona konulur. Solvent uzaklaştırılır, kurutulur ve 4.1'in son paragrafindaki gibi devam edilir. Kartuşta kalan ekstraksiyon kalıntısından solvent uzaklaştırılır ve kalıntı 1 mm elek büyüğünde öğütülür. Tekrar ekstraksiyon kartuşuna konulur (Sodyum Sülfat eklenmeden), petrol eteri ile ekstrakte edilir ve 4.1'in ikinci ve üçüncü paragraflarındaki gibi devam edilir.

Sonuç numunenin yüzdesi olarak, ilk ekstraksiyonda kullanılan solüsyon miktarını dikkate alarak aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$\% \text{ Yağ} = (10a + b) \times 5$$

a: eter ekstraktı, g birinci ekstraksiyon sonrası

b: eter ekstraktı, g ikinci ekstraksiyon sonrası

6.2 Düşük bitkisel ve hayvansal yağ içeren örneklerde miktar 5 g alınabilir.

6.3 Yüksek oranda su içeren evcil hayvan yemlerinin Metod B'ye göre hidroliz ve ekstraksiyonu öncesi susuz sodyum sülfat ile karıştırılmasına ihtiyaç olabilir.

6.4 Metod B deki filtrasyon sonrası kalıntıyı soğuk su yerine sıcak su ile yıkamak daha etkili olabilir.

6.5 Bazı yemlerin 1.5 saatten daha uzun kurutulması gerekebilir. Aşırı kurutma düşük sonuçlara neden olacağından kaçınılmalıdır. Mikrodalga fırın da kullanılabilir.

6.6 Eğer yağ oranı % 15 den fazla ise A metodu ile ön ekstraksiyon, B metodu ile ön hidroliz ve tekrar ekstraksiyon tavsiye edilir. Bu yemdeki yağın yapısına ve yemin yapısına göre değişebilir.

YAKMA METODU İLE HAM PROTEİN TAYINI

%0,2-20 Azot içeren karmayem ve karmayem hammaddelerinde uygulanabilen bir metoddur.

1. İLKE:

Yüksek sıcaklıkta (850-950°C) saf oksijenle (%99.9) örneğin yakılması sonucu açığa çıkan azotun isısal öz iletkenlik (Termak kondüktivite) yardımı ile ölçülmesi ve uygun protein faktörü ile çarpılarak % protein olarak ifade edilmesi ilkesine dayanır.

2. ARAÇ ve GEREÇLER:

- 2.1. Hassas laboratuvar terazisi
- 2.2. Fırın: Saf oksijende (% 99.9) örneğin parçalanması için minimum 950 °C çalışma sıcaklığını sağlamalıdır. Bazı sistemler daha yüksek sıcaklıklar gerektirebilir.
- 2.3. İzolasyon Sistemi: Diğer yanma Ürünlerinden ayrılmış olan azot gazı termal kondüktivite dedektörü ile ölçümün yapılması için izole edilmiş olmalıdır. NO_x ürelerini N₂ çeviren veya azotu NO₂ olarak ölçen cihaza ihtiyaç olabilir ve dizayna eklenebilir.
- 2.4. Tanımlama Sistemi : Dedektörün tepkisini % m/m olarak azota çevirmelidir. Standart madde kalibrasyonu kör (blank) tanımlanması, barometrik basınç karşılığı gibi özellikler içerebilir. Gerekken herhangi bir kalibrasyon EDTA gibi saf primer standart organik maddedeki teorik azot yüzdesine dayandırılmalıdır.

3. ALET VE EKİPMANIN PERFORMANSI:

Cihazın kullanımı için Üretici tavsiyelerine ve kullanım talimatına tam uyarak örnek analize alınır. Bununla ilgili o cihaza ait prosedür ve talimatlar oluşturulur, uygulanır.

Yukarda açıklandığı şekilde donatılmış sistem aşağıdaki minimum performans özelliklerini sağlamalıdır.

- 3.1. Sistem % 0.2-20 azot içeren karmayem ve ham maddelerindeki azotu ölçebilecek kapasitede olmalıdır.
- 3.2. Sistemin kesinliği, Lisin-HCl ve Nikotinik asit içindeki azot miktarı yapılan 10 ölçüm ile kanıtlanmalıdır. Ölçüm ortalamaları teorik değerin ± 0.15 civarında olmalı ve standart sapma ≤ 0.15 olmalıdır. Lisin-HCl yerine standart triptofanda kullanılabilir.
- 3.3. Mısır taneleri ve soya fasulyesi karışımında (2+1) uygun şekilde öğütülmüş 10 ölçüm sonucunda bağıl standart sapması (RSD) ≤ % 2.0 olmalıdır.

$$RSD = \% SD \text{ (Standart Sapma)} / \% \text{ ortalama azot} \times 100$$

Bu kesinliği sağlayan parçacık büyüğlüğü (yaklaşık 0.5 mm) tüm karışım yemler ve diğer heterojen maddeler için kullanılmalıdır.

3.4. Azot içermeyen toz selüloz gibi bir numune (sıfır değer) 10 kez okunarak kör analiz yapılmalıdır.

Atmosferik düzeltme hata getirebilir. Eğer sistem uygun şekilde ayarlanmış ise ve örnek sıkışmış atmosferik azotu en azı indirecek şekilde hazırlanmış ise gerekli değildir.

4. HESAPLAMA:

$$\% \text{ Ham Protein (m/m)} = \% \text{ N} \times f_{\text{protein}}$$

$f_{\text{protein}} = \text{Örnek cinsine göre kullanılan protein çevreme faktörü}$

-EK-

REFERANSLAR

1-Commission Directive 2003/126/EC of 23 December 2003 on the analytical method for the determination of constituents of animal origin for the official control of feedingstuffs

2-Commission Directive 86/174/EEC of 9 April 1986 fixing the method of calculation for the energy value of compound poultryfeed

3-Commission Directive 2000/45/EC of 6 July 2000 Establishing Community methods of analysis for the determination of vitamin A, vitamin E and tryptophan in feedingstuffs.

4- Commission Directive 98/64/EC of 3 September 1998 establishing Community methods of analysis for the determination of amino-acids, crude oils and fats, and olaquindox in feedingstuffs and amending Directive 71/393/EEC (Text with EEA relevance)

5-Official Methods of Analysis of American Association of Analytical Chemists (AOAC), 2000.
Method No:990.03